

Křest je dar Boží

22.2.2011

Poselství Benedikta XVI. k postní době

„Křtem jste byli spolu s Kristem položeni do hrobu, a tím také zároveň s ním vzkříšeni“ (srov. Kol 2,12).

Drazí bratři a sestry,

Postní doba, která nás přivádí ke slavení Velikonoc, je pro církev velmi důležitou a cennou liturgickou dobou, v souvislosti s níž vám s potěšením adresuji zvláštní poselství, aby byla prožívána s náležitou úctou. Církevní společenství hledí vstříc definitivnímu setkání se svým Ženichem o Velikonocích na věčnosti, namáhá se v modlitbách a činorodé lásce, zintenzivňuje svoji očistnou duchovní pouť, aby čerpala z mystéria vykoupení hojnost nového života v Kristu.

1. Tento život nám byl předán už v den našeho křtu, kdy „jsme se křtem stali účastníky smrti a zmrtvýchvstání Krista“ a začalo naše „radostné a povznášející dobrodružství učedníka“ (*Homilie*, 10.ledna 2010). Sv. Pavel ve svých listech opakovaně naléhá na jedinečné společenství se Synem Božím, uskutečněné tímto obmytím. Fakt, že ve většině případů je křest přijímán v ranném dětství, jasně poukazuje na to, že se jedná o Boží dar: nikdo si nezaslouží věčný život vlastními silami. Milosrdenství Boha, které smazává hřích a umožňuje zakoušet ve vlastním životě „smýšlení, jaké měl Ježíš Kristus“ (*Flp 2,5*), je člověku udíleno nezaslouženě.

Apoštol národů vyjadřuje v *listě Filipánům* smysl proměny, ke které dochází účastí na smrti a zmrtvýchvstání Krista, a ukazuje její cíl: „Tak na sobě poznám Krista i moc jeho zmrtvýchvstání a účast v jeho utrpení; a protože umřel on, i já mu chci být v tom podobný. Potom, jak doufám, dosáhnu i vzkříšení z mrtvých“ (*Flp 3,10-11*). Křest tedy není obřad minulosti, nýbrž setkání s Kristem, které utváří veškerou existenci pokřtěného, uděluje mu život Boží a povolává jej k upřímnému obrácení, zahájenému a podporovanému milostí, která jej přivádí do stavu Kristovy zralosti. Křest a postní doba jsou spojeny zvláštním poutem určitého zakoušení milosti, která zachraňuje. Otcové Druhého vatikánského koncilu vyzvali všechny pastýře univerzální církve, „aby více uplatňovali křestní prvky obsažené v postní liturgii“ (*Sacrosanctum Concilium*, 109). Církev totiž ode vždy spojuje Velikonoční vigilii s udělováním křtu. V této svátosti se uskutečňuje ono velké tajemství, kterým člověk umírá hříchu, je mu dána účast na novém životě ve Vzkříšeném Kristu a dostává téhož Božího Ducha, který vzkřísil Ježíše z mrtvých (srov. *Řím 8,11*). Tento nezasloužený dar musí být v každém z nás ustavičně oživován a postní doba je nečím na způsob katechumenátu, který byl pro křesťany antické církve a je také pro katechumeny dnešní doby nezastupitelnou školou víry a křesťanského života. Všichni prožívají křest jako opravdu rozhodující moment celé svojí existence.

2. Jaká pomoc může být větší pro seriózní cestu k Velikonocím a k přípravě na oslavy Pánova Zmrtvýchvstání, než svěřit se Božímu Slovu? Proto nás církev ve čteních z evangelia během postních neděl přivádí k intenzivnímu setkání s Pánem a opětovně nás provází jednotlivými etapami křesťanské iniciace: pro katechumeny s vyhlídkou na přijetí svátosti znovuzrození; pro pokřtěné s vyhlídkou na nové a rozhodující kroky při následování Krista a k plnější odevzdanosti Jemu.

První neděle postní doby připomíná naši lidskou podmíněnost na této zemi. Vítězný boj proti pokušením, který stojí na počátku Ježíšova poslání, je pozváním k uvědomění si vlastní křehkosti a přijetí milosti, která osvobozuje od hříchu a vlévá novou sílu v Kristu, jenž je cestou, pravdou a životem (srov. *Ordo Initiationis Christianae Adultorum*, 25). Je to rozhodné připomenutí toho, že křesťanská víra v sobě podle Ježíšova příkladu a ve spojení s Ním zahrnuje určitý zápas „proti těm, kteří mají svou říši tmy v tomto světě“ (*Ef 6,12*). Dábel je v něm činný a neúnavný i dnes, když pokouší člověka, který se chce přiblížit k Pánu. Kristus z něho však vychází vítězně, aby otevřel také naše srdce pro naději a vedl nás k vítěznému překonávání svodů zla.

Evangelium o Proměnění Páně nám klade před oči Kristovu slávu, která předjímá vzkříšení a ohlašuje zbožštění člověka. Křesťanské společenství si uvědomuje, že je - podobně jako apoštolové Petr, Jakub a Jan - „vzato na vysokou horu“ (*Mt 17,1*), aby znovu přijalo v Kristu, jako synové v Synu, dar milosti Boží: „To je můj milovaný Syn, v něm mám zalíbení, toho poslouchajte“ (v.5). Je to pozvání zaujmout odstup od všedního lomozu a ponořit se do přítomnosti Boha, který nám denně chce sdělovat Slovo, jež proniká do hloubi našeho ducha, kde se rozlišuje dobro a zlo (srov. *Žid 4,12*), a posiluje vůli následovat Pána.

Ježíšova prosba Samaritánce: „Dej mi napít“ (*Jan 4,7*), která je nabízena v liturgii třetí neděle, vyjadřuje vroucí zájem Boha o každého člověka a chce v našem srdci vzbudit touhu po daru „vody, která tryská k životu věčnému“ (v. 14), po daru Ducha svatého, který činí z křesťanů „opravdové ctitele“ schopné prosit Otce „v duchu a pravdě“ (v. 23). Pouze tato voda může uhasit naši žízeň po dobru, pravdě a kráse! Pouze tato voda, kterou nám daroval Syn, svlažuje poušť neklidné a nespokojené duše, „dokud nespočine v Bohu“, jak to vyjadřují proslulá slova sv. Augustina.

Neděle slepého od narození podává Krista jako světlo světa. Evangelium oslovuje každého z nás: „Věříš v Syna člověka?“ „Věřím, Pane!“ (*Jan 9,35.38*) odpovídá s radostí slepec od narození a stává se tak hlasem každého věřícího. Zázrak uzdravení je znamením, že Kristus chce spolu se zrakem otevřít náš vnitřní pohled, aby se naše víra stávala stále hlubší a abychom v Ném mohli rozpoznávat našeho jediného Spasitele. On osvěcuje všechny temnoty života a člověka uvádí do života „synů světla“.

Když je nám v páte neděli zvěstováno Lazarovo vzkříšení, ocitáme se před posledním tajemstvím naší existence: „Já jsem vzkříšení a život... Věříš tomu?“ (*Jan 13, 25-26*). Pro křesťanské společenství je to moment, kdy spolu s Martou upřímně vkládáme veškerou naději v Ježíše Nazaretského: „Ano, Pane, věřím, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět“ (v. 27). Společenství s Kristem v tomto životě nás připravuje k překonání hranice smrti, abychom žili bez konce v NĚM. Víra ve vzkříšení mrtvých a naděje života věčného otevírají náš pohled k poslednímu smyslu naší existence: Bůh stvořil člověka ke zmrtvýchvstání a k životu, a tato pravda dodává autentickou a definitivní dimenzi dějinám lidí, jejich osobní existenci i jejich sociálnímu soužití v kultuře, politice a ekonomice. Bez světla víry končí celý vesmír uzamčen v hrobě, bez budoucnosti a bez naděje.

Postní doba nachází své dovršení ve Velikonočním třídenní, zejména ve vigílii svaté noci. Obnovením křesťanských slibů znovu potvrdíme, že Kristus je Pánem našeho života, onoho života, který nám udělil Bůh, když jsme se „zrodili z vody a z Ducha svatého“, a opětovně potvrdíme svůj pevný závazek odpovídat na působení milosti, abychom byli jeho učedníky.

3. Naše ponoření do smrti a zmrtvýchvstání Krista skrze svátost křtu nás denně podněcuje k osvobození našeho srdce od tíže materiálních věcí, od egoistického pouta se „zemí“, které nás ochuzuje a brání nám v ochotě a otevřenosti vůči Bohu a bližnímu. V Kristu se Bůh zjevil jako Lásky (srov. 1 *Jan 4, 7-10*). Kříž Kristův, „slovo kříže“ zjevuje spásonosnou moc Boha (srov. 1 *Kor 1, 18*), který se dává, aby člověka pozvedl a obdařil jej spásou; zjevuje lásku ve své nejradikálnější formě (*Deus caritas est, 12*). Postní doba vychovává ke stále radikálnějšímu životu lásky Kristovy prostřednictvím tradičních praktik postu, almužny a modlitby, vyjadřujících snahu o obrácení. *Půst*, který může mít různé motivace, má pro křesťana význam hluboce náboženský. Ochuzením svého stolu se učíme překonávat egoismus, abychom žili logikou darování a lásky; snášením nedostatku něčeho, co není zbytečné, učíme se odtrhávat pohled od svého „já“, abychom objevili Někoho vedle sebe a rozpoznávali Boha v tváři svých bratrů. Pro křesťana není půst něčím, co uzavírá do nitra, nýbrž více otevírá člověka vůči Bohu a potřebám bližních a přetváří lásku k Bohu na lásku k bližnímu (srov. *Mk 12.31*).

Na své cestě jsme vystaveni také pokušením po majetku, bažením po penězích, jež ohrožuje primát Boha v našem životě. Žádostivost po majetku vede k násilí, podvádění a smrti. Proto církev zvláště v postní době připomíná praxi *almužny*, tj. schopnost se dělit. Idolatrie majetku totiž nejenom vzdaluje od druhých, ale vyprazdňuje člověka, činí ho nešťastným, podvádí jej a oklamává, aniž by mohl realizovat to, co mu slibuje, protože staví materiální věci na místo Boha, jenž je jediným zdrojem života. Jak chápat otcovskou dobrotu Boha, je-li srdce plné samolibosti a vlastních plánů, o nichž se mylně domnívá, že mu zajistí budoucnost? Je pokušením, myslet si jako boháč z podobenství: „Mám velké zásoby na mnoho let...“ Víme, co o tom soudí Pán: „Blázne, ještě této noci budeš muset odevzdat svou duši...“ (*Lk 12, 19-20*). Praktikování almužny je připomínkou primátu Boha a všímavosti vůči druhým, abychom znovu objevovali dobrotu našeho Otce a dostávalo se nám jeho milosrdenství.

Během celé postní doby nám církev v obzvláštní hojnosti podává Boží Slovo. Jeho meditováním a vnitřním osvojováním se učíme cenné a nezastupitelné formě *modlitby*, abychom denně Božím Slovem žili, protože pozorné naslouchání Bohu, který nepřestává promlouvat k našemu srdci, živí cestu víry, kterou jsme započali dnem křtu. Modlitba nám také umožňuje osvojit si nové pojetí času: bez perspektivy věčnosti a transcendence se totiž naše kroky stácejí k horizontu, který nemá budoucnost. V modlitbě však nacházíme čas pro Boha, poznáváme, že „jeho slova nepominou“ (srov. *Jan 16, 22*), vstupujeme do onoho vnitřního společenství s Ním, „které nám nikdo nebude moce odejmout“ (srov. *Jan 16, 22*) a otevíráme se k naději, která neklame, k životu věčnému.

Postní putování, ve kterém jsme zváni rozjímat o tajemství kříže, je vlastně „připodobňování se Kristu v jeho smrti“ (srov. *Flp 3, 10*), a tím uskutečňování hluboké *konverze* našeho života: nechat se proměnit působením Ducha svatého jako sv. Pavel na cestě do Damašku; s rozhodností orientovat svoji existenci podle Boží vůle, osvobodit se ze svého egoismu, překonat touhu po ovládnání druhých a otevřít se Kristově lásce. Postní doba je příhodným momentem pro uznání naší slabosti, abychom upřímně revidovali svůj život, přijali obnovující milost svátosti pokání a rázně vykročili ke Kristu.

Draží bratři a sestry, skrze osobní setkání s naším Vykupitelem a prostřednictvím půstu, almužny a modlitby, nás cesta obrácení vstříc Velikonocím povede ke znovu objevení našeho křtu. Obnovme v této postní době přijetí milosti, kterou nám v onom momentu daroval Bůh, aby osvěcovala a vedla všechny naše skutky. To co tato svátost znamená a uskutečňuje, jsme povoláni denně žít ve stále velkodušnějším a autentičtějším následování Krista. Na této cestě se svěrmě Panně Marii, která zrodila Boží Slovo ve víře i v těle, abychom se jako Ona ponořili do smrti a zmrtvýchvstání jejího Syna Ježíše a měli život věčný.

Ve Vatikánu, 4. listopadu 2010
BENEDIKT XVI.

Přeložil Milan Glaser

Česká sekce RV

Copyright © 2003-2011 česká sekce Vatikánského rozhlasu. Všechna práva vyhrazena. Adresa redakce: ceco@vatiradio.va.